

Finna täcken men inget vatten!

Vintern är här och många hästar går ute i hagarna "iklädda" de flottaste täckena. Vad man dock glömt är att det är viktigare att hästarna kan dricka, än att de inte fryser. En häst som inte är klippt får en naturlig vinterpäls och mår då bättre att vara utan täcke. Om man måste välja mellan att täcka hästarna mot kylan eller se till att de har tillgång till vatten under hela dagen, så bordet valet vara lätt – ett uppvärmt kärl. Ett sådant kärl är inte dyrare än vad ett lyxigt vintetäcke kostar.

– Vatten är det största och tyngsta fodermedlet. Det vet alla hästägare som släpat hinkar med vatten till hästarna ut i hagen, berättar docent **Kristina Dahlborn** vid Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) i Uppsala under de intressanta Hippo-campusdagarna 2005 som varje år brukar hållas på SLU. Vatten är också det allra viktigaste fodermedlet!

Dricker inte tillräckligt

En automatisk vattenkopp släpper fram endast två till tre liter vatten per minut. Inte ens om flödet är så stort som åtta liter per minut, så dricker inte hästen tillräckligt med vatten när den står på stall, även om den kan dricka precis när den vill. En undersökning gjordes på kallblodstravare och det visade sig att de absolut inte drack när de var inne i boxen. Väl ute under vintern, så är tillgången på vatten begränsad, eftersom vattnet i de hinkar och kar man fyller, snabbt fryser till is.

Dricka snabbt och sällan

Varför dricker då inte hästen sig otörstig inne i stallet? Och varför är det bättre att vattna sina hästar med vatten i hinkar? Docent Dahlborn förklarar anledningen till detta.

– Hästar är bytesdjur och det innebär att deras instinkt är att dricka snabbt och mycket på kort tid. I vilt tillstånd dricker inte hästarna ens varje dag.

En häst som väger 500 kg behöver ha runt 70 liter vatten i mag-tarmkanalen.

Hela hästen innehåller mycket vatten. Runt 60 till 70 procent av den vuxna hästen består av vatten, föl och unghästar ännu mer. Fettvävnaden innehåller mind-

re vatten än musklerna. Varje cell i hästen innehåller två tredjedelar vatten. Hästen förlorar vätska både då den urinerar och via träcken, men också när den svettas och när stoet ger di till sitt föl. Stomjölken innehåller 90 procent vatten. Det är alltså en mycket låg halt av torrsubstans i mjölken.

Räkna ut vätskebehovet

Vätskebalansen – alltså sambandet mellan den vätska hästen förlorar och den vätska den tar in – kan vi räkna ut beroende på vilket arbete hästen utför och vilket foder vi ger våra hästar. Utfodras hästen

Hästar är bytesdjur och vill dricka snabbt. På endast några få minuter måste hästen få sitt dagsbehov tillfredsställt. Det innebär att man måste se till att en häst i vila får minst 20-25 liter vatten per dag. Det betyder i genomsnitt två rejäla hinkar. Inom loppet av ett par minuter har hästen druckit ur hinken.

med ensilage får den mycket mer vatten genom fodret i jämförelse med hö. Det är torrsubstansen som visar hur mycket vätska de olika fodermedlen innehåller.

Torrsubstansen i hö ligger på runt 80 procent, mot ner till 50 procent för ensilage och hösilage som har något högre torrsubstans än ensilaget. Om torr-

substansen är 80 procent betyder det att fodret innehåller 20 procent vatten.

Mycket vatten i betet

När hästen går på bete får den däremot i sig 80 procent vatten. Det innebär att om hästen betar 40 kg gräs, så får den i sig 32 liter vatten. Jämför man då med en häst som står på stall som får åtta kg hö och två kg havre, den mängden foder innehåller cirka en liter vatten. Resten av behovet för en häst i vila (som beräknas vara 20 till 25 liter) måste hästen dricka från en bra vattenkälla.

Hur vill då hästen dricka? Ja, inte föredrar den de automatiska vattenkopparna, det har man kunnat konstatera genom att studera hästar som dricker. En häst vill ha ett vattenflöde på 10 liter vatten per minut. Hästar som kan välja olika sätt att inta sitt vatten på, väljer alltid att dricka ur hink eller kar. Då kan hästen få i sig så mycket vätska som den behöver. En häst som dricker ur hink, dricker 40 procent mer vatten, än när den dricker ur en automatisk vattenkopp.

Dricker vid utfodring

Hästen dricker när den har ätit. Då den äter, producerar hästen saliv samt mag- och tarmsaft. Om inte hästen kan dricka så att vätskebalansen bibehålls, är risken större att den drabbas av kolik och andra störningar. Om hästen blir uttorkad, alltså inte får så mycket vatten den behöver, så sätts också prestationsförmågan ner.

Fräscht vatten

Så tänk på din häst. Se till att den har en fräsch vattenkälla. Rengör kar och hinkar ute i hagen så att varken löv eller alger förorenar vattnet. Unna din häst friskt vatten även under vintern. Hästen kan inte täcka sitt vätskebehov genom att äta snö, om nu någon trodde det. En bra investering är uppvärmbara kar, som tillåter att hästen kan dricka under hela dagen även om kylan är bister och termometern visar många minusgrader.

TEXT MARIA CIDH

Artikeln var publicerad i tidningen HÅSTEN nr 9-10/2005. www.kampavall.se